

SKÖTSELPLAN FÖR NATURVÅRDSOMRÅDET SPARREHOLMS EKHAGAR

Upprättad av skogsvårdsstyrelsen 1987

Fastställd av länsstyrelsen 29 oktober 1987

Bilagor

1. Skötselområdeskarta
2. Stängselkarta
3. Åtgärdsblankett
4. Kostnadsberäkning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
1. ALLMÄN BESKRIVNING	2
1.1 Administrativa data	2
1.2 Översiktlig beskrivning	2
1.3 Nuvarande markanvändning	2
2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK O VATTEN	2
2.1 Övergripande mål	2
2.2 Generella riktlinjer	3
2.2.1 Hagmark	3
2.2.2 Faunavård	3
2.2.3 Jakt	3
2.2.4 Skötselområden	3
3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION O FRILUFTSLIV	9
3.1 Övergripande mål	9
3.2 Riktlinjer och åtgärder	9
3.2.1 Tillgänglighet	9
3.2.2 Friluftsanordningar	9
3.2.3 Renhållning	9
3.2.4 Information	9
4. TILLSYN	10
5. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER	10
6. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNING	10
6.1 Finansieringsplan	10
6.2 Ekonomisk plan	10

SKÖTSELPLAN FÖR NATURVÅRDSOMRÅDET SPARREHOLMS EKHAGAR

FÖRORD

Föreliggande skötselplan utgör bilaga C till länsstyrelsens beslut om bildandet av naturvårdsområdet Sparreholms ekhagar.

Skötselplanen har upprättats av skogsvårdsstyrelsen på grundval av fältinventeringar.

Skötselplanens allmänna mål skall gälla för överskådlig framtid, medan de detaljerade åtgärdsförslagen avser den närmaste tioårsperioden.

1. ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Administrativa data

Se beslutet om naturvårdsområdet.

1.2 Översiktlig beskrivning

Se beslutet om naturvårdsområdet.

1.3 Nuvarande markanvändning

Efter genomförda restaureringsåtgärder har marken norr om järnvägen fällindelats och hävdas genom betning av nötkreatur och hästar.

Delen söder om järnvägen och i anslutning till badet och väg nr 57 är ett omtyckt rast- och strövområde för allmänheten.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Övergripande mål

Målet för skötseln skall vara

att genom lämpliga skötselåtgärder såsom bete, slåtter, röjningar och gallringar underhålla och bevara naturvårdsområdets karaktär av omväxlande hagmarkslandskap samt bibehålla den variation ifråga om biotoper och i flora och fauna som framgår av inventeringar, skötselplanens områdesbeskrivningar, kartor och övriga underlagshandlingar till länsstyrelsens beslut,

att genom underhåll av skyltar, stigar, spänger, stättor och andra anordningar underlätta för och på lämpligt sätt kanalisera besökare i området,

att genom speciella vårdåtgärder inom smärre områden verka för att betingelserna för floran och faunan bevaras och förbättras.

2.2 Generella riktlinjer

2.2.1 Hagmark

Bilaga 2
(stängsel-
plankarta)

Hagmarken norr om järnvägen är redan iordningställd och skall hävdas genom årlig betesdrift som vid behov kompletteras med manuell slyröjning. Delen mellan järnvägen och väg nr 57 bör även den iordningställas och hävdas genom betesdrift. Området söder om riksvägen och ut mot sjön Båven vårdas lämpligast genom manuell slyröjning.

Vid skötselåtgärder i form av röjningar och gallringar skall brynen ut mot den öppna marken behandlas med varsamhet.

Konstgödsel får ej användas utan samråd med naturvårdsförvaltaren och länsstyrelsen.

Kemiska bekämpningsmedel får ej användas.

2.2.2 Faunavård

Faunavårdande hänsyn skall tas i hävden av markområden. Alla arbetsföretag inom naturvårdsområdet skall utföras under sådan tid och på sådant sätt att störning av faunan i största möjliga mån undviks.

2.2.3 Jakt

Markägaren bedriver jakt inom området. Inom södra delen av området bör speciell hänsyn tas till det rörliga friluftslivet.

2.2.4 Skötselområden

Bilaga 1
(skötselom-
rådeskarta)

Naturvårdsområdet har med ledning av utförda inventeringar indelats i skötselområden, vilka har beskrivits och markerats på karta.

Målsättning för skötsel samt istandsättnings- och underhållsåtgärder finns angivna.

Område nr 1 13,7 ha

Beskrivning: Betad hagmark glest bevuxen med främst gammal ek. I nordost i anslutning till ett fornlämningsområde finns ett granparti på ca ett halvt hektar. I östra delen finns rester efter en träsatt kallkälla.

Trädskiktet domineras av ek med inslag av bl a lind, björk, al och gran.
 Buskskiktet består främst av nypon och i centrala delen av ett slånparti.
 Fältskiktet innehåller bl a vårbrodd och vitsippa samt under ekarna gräsen lungröe och hässlebrodd.
 Stängsel samt stättor och grindar är nyuppsatta.

Målsättning: Betad ekhage.

Istandsättning: Röjning för att begränsa slånpartiets utbredning. Iordningställande av kallkällan.

Underhåll: Årligt bete med nötkreatur eller hästar samt kontroll att betet ej skadar unga ekplantor.
 Slyröjning varvid älda lövträdsplantor sparas.

Område nr 2 Tempelberget 3,5 ha

Beskrivning: Området omfattar Tempelberget vars högsta punkt ligger på 70 m öh. Från bergets topp har man vidsträckt utsikt över Torparviken och närliggande ekhagar.
 Trädskiktet domineras av gammal tall med smärre lövträdsinslag.
 Buskskiktet består främst av en samt aspsly.
 Fältskiktet innehåller bl a örnbräken, bergsyra och styvmorsviol.
 Området ingår i betesmarken.

Målsättning: Berg med utsiktspunkt omgiven av gammal tallskog.

Istandsättning: -

Underhåll: Årligt bete.
 Slyröjning, varvid älda lövträdsplantor sparas samt vid behov avverkning av enstaka träd som hindrar utsikten.

Område nr 3 6,0 ha

Beskrivning: Skogsområde bevuxet med yngre till medelålders nyligen gallrad blandskog.
 Trädskiktet består av björk, asp, gran, al med inslag av äldre ekar och enstaka lärkträd.
 Buskskiktet består främst av hassel.
 Fältskiktet innehåller bl a vårbrodd, vitsippa och smörblomma.
 Området ingår i betesmarken.

Målsättning: Betad blandskog med inslag av gammal ek.

Istandsättning: -

Underhåll: Årligt strövbete.
Svag gallring och röjning varvid främst ädla lövträd och hassel gynnas. Frihuggning av gamla ekar.

Område nr 4 14,0 ha

Beskrivning: F d slottspark som genom väl hävdad betesdrift fortfarande har prägel av parkkaraktär.
Trädskiktet domineras av ek med inslag av bl a lind, bok och avenbok samt enstaka barrträd.
Buskskiktet består främst av enstaka hassel.
Fältskiktet innehåller bla vårbrodd och vitsippa.
Stängsel, stättor och grindar är nyuppsatta.
Flera strövstigar finns inom området.

Målsättning: Betad hagmark.

Istandsättning: I nordväst svag gallring inom vissa trädgrupper för att gynna kronbildningen hos främst ek och lind.
Risbränning.

Underhåll: Årligt bete med hästar och nötkreatur.

Område nr 5 19,5 ha

Beskrivning: Till större delen hävdad och delvis röjd hagmark med inslag av bergknallar och lövängsbetonade delar. Enligt dokumentation från 1822 var delar av området då klassat som hårdvall och sidvall.
Några småkärr samt en liten bäck finns inom området som i övrigt karaktäriseras av växling mellan öppna och slutna partier.
Trädskiktet domineras av ek och delvis lind med inslag av bl a lönn.
Buskskiktet domineras av hassel.
Fältskiktet innehåller rikligt med vitsippa och i sydväst finns bl a grönvit nattviol, underviol och lungört.
En gångstig som leder från tunneln under järnvägen delar sig och fortsätter i en nordlig, en östlig och en västlig stig.
Den nordliga övergår till en brukningsväg.
Stängsel samt stättor och grindar är nyuppsatta.

Målsättning: Betad hagmark delvis av lövängskaraktär.

- Istandsätt-
ning: -
- Underhåll: Årligt bete med nötkreatur eller hästar.
Slyröjning varvid ädla lövträdsplantor sparas.
- Område nr 6 15,1 ha
- Beskrivning: Området bevuxet med yngre till medelålders lövdominerad blandskog som nyligen gallrats.
Inom området finns en liten ravin med en mindre bäckfåra som leder till en försumpad f d ängsmark.
Trädsiktet består främst av björk, al, asp och gran samt inslag av ek och ask.
Busksiktet innehåller bl a hassel.
Fältsiktet innehåller rikligt med springkorn, vitsippa och svarlört samt i öster ett litet strutbräkenparti och inom försumpningsområdet älgört.
Området ingår i betesmarken.
- Målsättning: Betad lövskog med inslag av ädellövträd.
- Istandsätt-
ning: Ekar frihuggs.
Svag gallring i sydvästra delen. Uppsättning av stängsel längs östra gränsen.
- Underhåll: Årligt strövbete.
- Område nr 7 3,4 ha
- Beskrivning: Området som är beläget söder om järnvägen är bevuxet med ca 60-årig lövblandskog. I anslutning till järnvägsbanken finns en mindre kärrgöl.
Trädsiktet domineras av asp med inslag av bl a lind, ek, al och gran.
Busksiktet är delvis tätt och består av bl a hassel, lind, asp samt i kärret sälg.
Fältsiktet domineras av vitsippa.
- Målsättning: Betad lövblandskog med dominans av ädla lövträd.
- Istandsätt-
ning: Svag gallring/röjning för att på sikt skapa utvecklingsmöjligheter för de ädla lövträden, främst lind.
Flisning av riset.
- Underhåll: Årligt bete med nötkreatur.
Fortsatt svag gallring/röjning för att på längre sikt uppnå målsättningen.

Område nr 8 0,8 ha

Beskrivning: Litet område bevuxet med en lundartad vegetation. Två mindre ravinfåror löper genom området.
 Trädskiktet består bl a av ek, lind, al och asp.
 Buskskiktet domineras av hassel.
 Fältskiktet innehåller bl a vitsippa, svalört, liljekonvalj och harsyra.

Målsättning: Betad ädellövskog av lundkaraktär.

Istandsättning: Mycket svag gallring för att gynna enstaka träd eller plantor av ädellövträd.
 Flisning eller högläggning av riset.

Underhåll: Årligt strövbete.
 Kontroll av tidigare åtgärder och vid behov komplettering.

Område nr 9 3,8 ha

Beskrivning: Lövskogsområde med riklig buskvegetation.
 Trädskiktet domineras av ek med inslag av lind, asp, björk och gran.
 Buskskiktet består främst av hassel.
 Fältskiktet innehåller bl a lundstarr, liljekonvalj och vitsippa.
 En stig i nord-sydlig riktning löper genom området.

Målsättning: Betad ekdominerad lövskog av lundkaraktär.

Istandsättning: Svag röjning/gallring för att gynna hassel och ädla lövträd.
 Flisning av riset.

Underhåll: Årligt bete med nötkreatur eller hästar.
 Slyröjning varvid älda lövträdsplantor sparas.

Område nr 10 5,6 ha

Beskrivning: Detta liksom angränsande områden har tidigare betats samt under senare år vårdats som landskapsvårdsobjekt. Två kärrika delar samt ett bergparti ingår i området som i övrigt har karaktären av ekhage.
 Trädskiktet domineras av ek med inslag av lind, al, björk och gran.
 Buskskiktet utgörs främst av hassel med inslag av en, rönn och druvfläder.
 Fältskiktet innehåller bl a hässlebrodd, lundgröe, skogsklöver, vitsippa och på de sankta områdena dominans av älgört. Delområdet

används som rastplats vid spontana besök och utgör "huvudporten" för besökare till hela naturvårdsområdet.

Målsättning: Betat strövvänligt område av ekhagskaraktär.

Istandsättning: Iordningställande av stig från badplatsen på södra sidan av vägen fram till gångtunneln under järnvägen. Det sankas partiet söder om tunneln spångas.

Underhåll: Årligt bete med nötkreatur eller hästar.
Slyröjning där hassel och druvfläder samt plantor av ädellövträd sparas.

Område nr 11 4,2 ha

Beskrivning: Området som ligger i anslutning till en bad- och parkeringsplats är mycket välfrekventerat. Det har ett delvis parkliknande utseende och under senare år har landskapsvårdande åtgärder såsom slåtter och röjningar utförts.
Trädskiktet närmast badplatsen består främst av ek medan udden i sydost domineras av tall.
Buskskiktet innehåller bl a enstaka hassel samt i sydost rikligt med en.
Fältskiktet består bl a en lungröe, skogsklöver, vitsippa samt älgört på sankas partier.
Spår efter eldplatser finns på strandhällarna.
Runt området finns ett äldre delvis raserat stängsel.

Målsättning: Strövvänligt och landskapsmässigt tilltalande strandområde med sjöutsikt från vägen.

Istandsättning: Iordningställande av några eldstäder på lämpliga platser vid stranden.
Borttagande av gammalt stängsel.

Underhåll: Slyröjning och årlig älgörtsslåtter.
Renhållning och tillsyn av eldstäder.

Område nr 12 "Parkstugan" 0,3 ha

Beskrivning: Liten tomt med bebyggelse. Parkstugan är uthyrd till fritidsbostad.

Målsättning: Bevara och vårda hus och tomt.

Istandsättning: -

Underhåll: Fortlöpande underhåll av hus och vård av tomt.

3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

3.1 Övergripande mål

Syftet skall vara att i den mån det inte strider mot skyddet av flora och fauna främja det rörliga friluftslivet inom i första hand södra delen av området i anslutning till badplatsen och väg nr 57. Denna del är främst lämplig för spontan strövning och rastning.

3.2 Riktlinjer och åtgärder

3.2.1 Tillgänglighet

Området kan lätt nås från Sparreholm och via väg nr 57 och väg 857 samt från sjön Båven. Söder om vägen men utanför naturvårdsområdet finns en större parkeringsplan och i anslutning till denna en kommunal badplats.

3.2.2 Friluftsanordningar

Inom det mycket frekventerade strandområdet i söder förekommer eldning på delvis olämpliga platser. För att undvika detta bör några eldstäder iordningställas och underhållas. För att underlätta passagen genom det låglänta partiet söder om gångtunneln under järnvägen bör stigen spängas. Stättor och andra genomgångar skall underhållas. Några övriga anordningar är ej aktuella.

3.2.3 Renhållning

Inom det frekventerade området i söder finns behov av en fortlöpande strandstädning.

Om detta ej är tillräckligt bör några sopställ utplaceras i anslutning till eldstäderna.

För sophämtning och tillsyn av strandområdet skrivs avtal med kommunen som svarar för detta i samband med sin vanliga vård och skötsel av badplatsen.

3.2.4 Information

Området skall utmärkas i enlighet med svensk standard och statens naturvårdsverks anvisningar.

En informationstavla bör efter kontakt med kommunen uppsättas vid parkeringsplanen. Ytterligare en tavla uppsättes lämpligen vid vägen norr om Tempelberget.

4. TILLSYN

Tillsynsman skall finnas för området. Tillsynen bör samordnas med fågelskyddstillsynen över sjön Båven.

Naturvårdsförvaltaren administrerar och upprättar arbetsinstruktion för tillsynsmannen.

5. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Bilaga 3
(åtgärds-
blankett)

Områdets karaktär av gammal hävdad hag- och slåttermark gör att det är speciellt viktigt att få en dokumentation av utförda åtgärder. Denna skall ligga till grund för att ge ett bättre bedömningsunderlag för framtida åtgärder. Såväl skriftlig som fotomässig dokumentation bör ske.

6. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNING

6.1 Finansieringsplan

Staten svarar för landskapsvårdande och betesvårdande röjningar samt för uppsättning av de stängsel som erfordras för att området skall kunna betas.

Staten svarar även för flora och faunavårdande åtgärder (t ex röjningar och slåtter inom smärre områden) samt för anläggning, tillsyn och skötsel av stigar, spänger och stättor.

Markägarna eller den de sätter i sitt ställe svarar för betesdrift och tillsyn av betesdjur samt för tillsyn och underhåll av uppsatta stängsel.

Om det vid skötselåtgärd beräknas utfalla gagnvirke skall avtal träffas mellan markägaren och naturvårdsförvaltaren om vem som skall utföra åtgärden och bära kostnaderna. Om åtgärden utförs av naturvårdsförvaltaren skall kostnaden räknas av från inkomsten av gagnvirket. Uppstår därvid underskott bestrids detta av naturvårdsförvaltaren medan eventuell nettointäkt tillfaller markägaren.

6.2 Ekonomisk plan

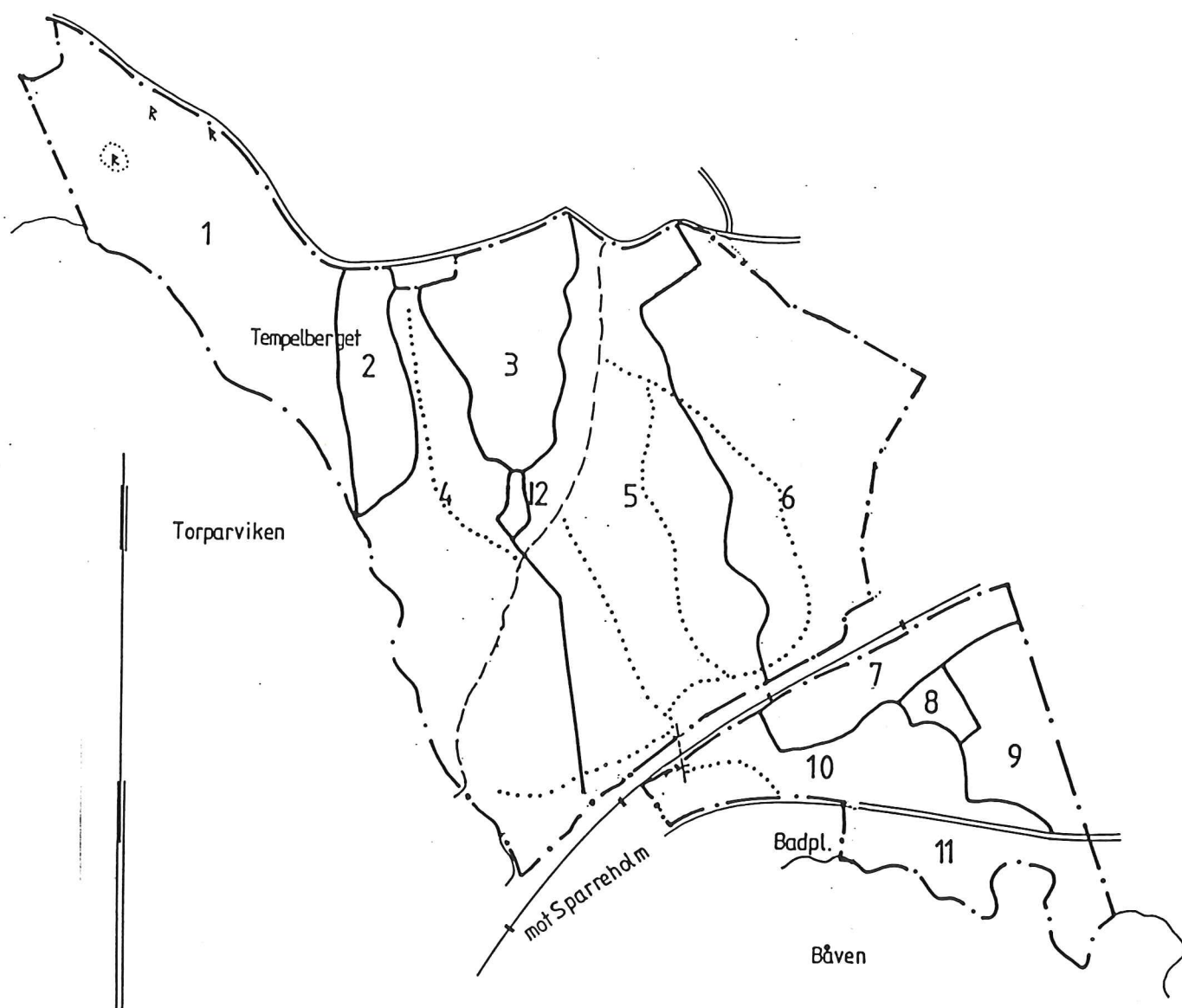
Bilaga 4
(kostnads-
beräkning)

Kostnadsberäkning avseende dagsverksåtgång, kostnader och intäkter för områdets skötsel under budgetår 1-10 framgår av skötselplanebilaga.

NATURVÅRDSOMRÅDET Sparreholms Ekhagar

Teckenförklaring

- . — Reservatsgräns
- Skötselområdesgräns
- - - - - Bättre brukning väg
- # — Järnväg
- - - - ← Gångtunnel
- R Fornminne
- Stig

FOTOKARTA

Flygfotograferingen utförd år 1976

Skala 1:10 000

0 100 200 300 400 500 600 700 m

Framställd av statens lantmäteriverk

Stängselplankarta över Sparreholms Ekhagar

- Teckenförklaring
- — — — — Reservatsgräns
 - ==== Bättre brukningsväg
 - #— Järnväg
 - - - - - Gångtunnel
 - #— Stängsel
 - x— Grind
 - †— Stängselgenomgång
 - L— Ledhål
 - Stig

